

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 306/2025-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Marošom Džukom, LL.M., Kalinčiakova 871/6, Vranov nad Topľou, proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 5Cob/52/2022-206 z 24. novembra 2022 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Obdo/59/2023 z 24. októbra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 27. mája 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom krajského súdu č. k. 5Cob/52/2022-206 z 24. novembra 2022 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2Obdo/59/2023 z 24. októbra 2024. Napadnuté rozhodnutia navrhuje zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a zároveň zaviazať krajský súd a najvyšší súd spoločne a nerozdielne k úhrade trov jeho právneho zastúpenia v sume 2 204,32 eur.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že žalobca podal na Okresnom súde Vranov nad Topľou žalobu o zaplatenie 3 439,50 eur s príslušenstvom z titulu uzavretej zmluvy o dielo proti sťažovateľovi ako žalovanému. Okresný súd rozsudkom č. k. 7Cb/34/2020-115 z 20. októbra 2021 zaviazal sťažovateľa zaplatiť žalobcovi 3 439,50 eur s príslušenstvom a zároveň mu priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Okresný súd na základe vykonaného dokazovania ustálil, že medzi stranami sporu bola uzatvorená platná zmluva o dielo, samotný výkon prác bol preukázaný vystavenými faktúrami doručenými žalovanému, ním vyplatenou zálohou žalobcovi, šachovnicou

odpracovaných hodín, ako aj nerozporovaním vykonaných prác a doručených faktúr žalovanému. Žalovaným predložená obrana (nesprávna identifikácia zhotoviteľa v zmluve o dielo, nevystavenie formuláru A1, absencia zväračského oprávnenia v dobe uzavretia zmluvy o dielo), na ktorú okresný súd jednotlivito odpovedal, nebola spôsobilá tieto závery okresného súdu spochybnit'.

3. Sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu odvolanie. Rozsudkom krajského súdu bol rozsudok okresného súdu potvrdený. Krajský súd nezistil porušenie žiadneho z procesných práv patriacich žalovanému a za dôvodnú nepovažoval ani jeho námietku týkajúcu sa ustálenia nesprávnych skutkových zistení z vykonaných dôkazov. K argumentácii nesprávneho právneho posúdenia veci krajský súd uviedol, že na základe žalovaným žalobcovi uhradenej zálohy v sume 2 000 eur vznikla v súlade s § 407 ods. 3 Obchodného zákonníka vyvrátiteľná domnienka trvania zvyšku záväzku, ktorá vzhľadom na skutkové okolnosti tejto veci (nerozporovanie záväzku sťažovateľom pri platení zálohy) má aj účinky uznania zvyšku dlhu. V súlade s § 323 Obchodného zákonníka účinkom uznania dlhu je potom uplatnenie vyvrátiteľnej právnej domnienky, že v dobe uznania dlhu žalobcov záväzok v uznávanom rozsahu trvá, čo má v tomto prípade podľa krajského súdu za následok presun dôkazného bremena týkajúceho sa trvania záväzku v čase jeho uznania zo žalobcu na sťažovateľa ako žalovaného.

4. Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu dovolanie, ktoré odôvodnil § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku. Uznesením najvyššieho súdu bolo dovolanie sťažovateľa odmietnuté pre jeho neprípustnosť. Najvyšší súd v odôvodnení rozhodnutia zosumarizoval skutkové a právne závery vyplývajúce z rozsudkov okresného súdu a krajského súdu (body 6 až 22 uznesenia) so zdôraznením ich jednoty, ktorú tvoria. S odkazom na závery krajského súdu uzavrel, že vzhľadom na existenciu vyvrátiteľnej právnej domnienky podľa § 407 ods. 3 Obchodného zákonníka nemohol krajský súd svoje rozhodnutie založiť na neexistencii právneho vzťahu medzi stranami sporu, ale musel vychádzať z toho, či v konaní bola vyvrátená domnienka o existencii záväzku. Vo vzťahu k námietke nevykonania dôkazu – vypočítania svedkov z trestného konania najvyšší súd konštatoval, že krajský súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré tento dôkaz považoval za tzv. novotu, ako aj dôvody, pre ktoré nemohol byť vykonaný. Následne konštatoval, že odôvodnenie rozsudku krajského súdu spĺňa zákonné náležitosti riadneho odôvodnenia, a preto toto konanie nebolo postihnuté namietanou vadou zmätočnosti.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutým rozhodnutiam argumentuje tým, že žalobca zo zmluvy o dielo vyvodzoval pre seba priaznivé dôsledky, v súlade so závermi nálezu sp. zn. III. ÚS 120/2020 z 19. augusta 2020 mal preto niesť dôkazné bremeno preukázania pravosti, resp. uzavretia zmluvy o dielo v preskúmanom konaní on sám. Skutočnosť, že zmluva o dielo nebola predložená v súlade so zákonnými požiadavkami pre elektronické dokumenty, súdy odignorovali. Súdy poukázali na konštrukciu vyvrátiteľnej právnej domnienky, avšak v tomto smere neprihliadali na sťažovateľom namietanú argumentáciu, ktorou sa snažil preukázať, že k uzavretiu zmluvy o dielo medzi sporovými stranami nedošlo a dôkazné bremeno týkajúce sa existencie tejto zmluvy mal v konaní niesť žalobca, ktorý si z nej vyvodzoval žalobou uplatnené nároky.

Prenesením dôkazného bremena v preskúvanom konaní na sťažovateľa vo vzťahu k preukazovaniu pravosti, resp. nepravosti zmluvy o dielo súdy neprimerane zvýhodnili žalobcu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je namiatané porušenie základného práva na súdnu ochranu, práva na rovnosť účastníkov v konaní, ako aj práva na spravodlivý súdny proces nedostatočným odôvodnením napadnutých rozhodnutí v dôsledku nezohľadnenia argumentácie sťažovateľa súdmi v preskúvanom konaní, ako aj nesprávnou aplikáciou vyvrátiteľnej právnej domnienky spojenej s prenesením dôkazného bremena na sťažovateľa, čím došlo k neprimeranému zvýhodneniu žalobcu.

7. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať skutkový stav zistený všeobecným súdom ani jeho právne názory. Úloha ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, ale obmedzuje sa na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (I. ÚS 301/2020).

III.1. K porušeniu označených práv sťažovateľa rozsudkom krajského súdu:

8. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd. Sťažovateľ netvrdí, že by niektorú z námietok uplatnených v ústavnej sťažnosti nemohol uplatniť už v podanom dovolaní.

9. Ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity, ktorý vo vzťahu k preskúvanému rozsudku krajského súdu opodstatňuje uprednostnenie právomoci dovolacieho súdu (čl. 127 ods. 1 ústavy). Uvedená skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum namiataných porušení rozsudkom krajského súdu, preto ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v tejto časti ústavnú sťažnosť odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K porušeniu označených práv sťažovateľa uznesením najvyššieho súdu:

10. Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď

na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, resp. dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.

11. Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane pripomína (napr. IV. ÚS 596/2012, III. ÚS 365/2017), že otázku prípustnosti dovolania rieši zákon, t. j. ide o otázku zákonnosti. Ústavný súd akceptuje, že otázka posúdenia, či sú splnené zákonné podmienky prípustnosti dovolania, patrí v zásade do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu (napr. IV. ÚS 161/2012, II. ÚS 98/2017). Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní o namietanej veci aj najvyšší súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania sťažnosti posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná, a na tomto základe formulovať záver, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

12. Ústavný súd sa na tento účel oboznámil s obsahom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorým rozhodol o neprípustnosti dovolania sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu. V odôvodnení svojho uznesenia najvyšší súd podrobne zosumarizoval skutkové a právne závery vyplývajúce z rozsudkov okresného súdu a krajského súdu (pozri body 6 až 22 uznesenia najvyššieho súdu), pričom zdôraznil, že tvoria organickú jednotu, resp. jeden celok. S odkazom na závery krajského súdu následne uzavrel, že vzhľadom na splnenie podmienok uplatnenia vyvrátiteľnej právnej domnienky podľa § 407 ods. 3 Obchodného zákonníka nemohol krajský súd svoje rozhodnutie založiť na neexistencii právneho vzťahu medzi stranami sporu, ale musel vychádzať z toho, či v konaní bola/nebola vyvrátená domnienka o existencii záväzku v čase uznania dlhu. Vo vzťahu k námietke nevykonania dôkazu – vypočutia svedkov z trestného konania najvyšší súd konštatoval, že krajský súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré tento dôkaz považoval za tzv. novotu, ako aj dôvody, pre ktoré nemohol byť vykonaný. Na základe uvedeného najvyšší súd uzavrel, že odôvodnenie rozsudku krajského súdu spĺňa zákonné náležitosti riadneho odôvodnenia, a preto toto konanie nebolo postihnuté namietanou vadou zmätočnosti.

13. Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že vo vzťahu k námietkam sťažovateľa týkajúcim sa zohľadnenia jeho argumentácie smerujúcej k preukázaniu, že k uzavretiu zmluvy o dielo medzi sporovými stranami nedošlo, je odôvodnenie záveru najvyššieho súdu o nenaplnení označeného dovolacieho dôvodu jasné, dostatočné, logické a zrozumiteľné. Najvyšší súd v odôvodnení odkázal na odôvodnenie rozsudku krajského súdu, ktorého skutkové i právne dôvody v rámci svojho uznesenia zosumarizoval. Dôvodom zamietnutia žaloby bolo, že v konaní nedošlo k spochybneniu existencie záväzku žalobcu voči sťažovateľovi v čase uznania dlhu v dôsledku uplatnenia vyvrátiteľnej právnej domnienky na základe preukázanej sťažovateľom poskytnutej čiastočnej úhrady zálohy za vykonané práce žalobcovi. S ohľadom na uvedené možno konštatovať, že dovolacia argumentácia sťažovateľa smerovala k spôsobu hodnotenia dôkazov súdmi, ktorý nezodpovedal jeho názoru. Vzhľadom na obsah dovolacej argumentácie sťažovateľa považuje ústavný súd záver najvyššieho súdu o nemožnosti považovať namietané skutočnosti za vadu zmätočnosti za ústavne akceptovateľný. Ústavný súd dodáva, že najvyšší súd nemohol pristúpiť ku skúmaniu ďalších možných väd napadnutého rozsudku krajského súdu a konania, ktoré mu predchádzalo, keďže pri rozsahu prieskumu bol limitovaný vymedzením dôvodov podaného dovolania.

14. Keďže ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti v časti namietaného porušenia práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru nezistil v právnych záveroch napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo ich arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti, odmietol ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. júna 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu